

nationale ombudsman

Rapport

Wel of niet mee naar het politiebureau?

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over de politie eenheid Oost-Nederland gegrond.

Wat ging er aan de klacht vooraf?

Vier politieambtenaren gingen naar aanleiding van een melding naar het huis van verzoeker. Zij klopten op het raam van het huis en schenen met zaklampen naar binnen. Verzoeker opende de deur. Hij vertrouwde de situatie niet. Toen verzoeker begreep dat het politieambtenaren waren die bij hem aan de deur stonden, was hij erg verbaasd. Hij was nog meer verbaasd toen de politie hem vertelde dat er bij de politie een melding was binnengekomen. De melder maakte zich ernstige zorgen om het welzijn van de echtgenote van verzoeker. Verzoeker zou hebben bedreigd zijn echtgenote "vol te pompen met lood". Verzoeker gaf aan dat er niets aan de hand was en dat hij en zijn gezin met rust gelaten wilden worden. Verzoeker werd boos toen de politieambtenaren weigerden om weg te gaan. Hij wilde de deur van zijn woning dichtdoen, maar één van de politieambtenaren verhinderde dit door zijn voet tussen de deur en de deurpost te zetten. Uiteindelijk lukte het verzoeker om zijn deur dicht te doen. Niet veel later kwamen vier andere politieambtenaren bij verzoeker aan de deur. Zij maakten zich zorgen over de veiligheid van het gezin van verzoeker en hebben hem in het kader van de hulpverleningstaak van de politie aangehouden. Verzoeker werd geboeid meegenomen naar het politiebureau. De politie wilde verzoeker op het politiebureau laten beoordelen door Pro Persona (een GGZ-instelling). Verzoeker is op het politiebureau gezien door Pro Persona. Volgens verzoeker kwam Pro Persona tot de conclusie dat er met hem niets aan de hand was. Later die nacht werd verzoeker op het politiebureau buiten heterdaad aangehouden wegens bedreiging.

Verzoeker diende over de handelwijze van de politie een klacht in. De behandeling van zijn klacht werd opgeschort, omdat er nog een strafrechtelijke procedure liep tegen verzoeker voor wat betreft bedreiging van zijn echtgenote. Bij vonnis van 7 februari 2018 werd verzoeker vrijgesproken van de gehele tenlastelegging. Op 27 februari 2018 verzocht verzoeker de politie om tot behandeling van zijn klacht over te gaan. De politiechef verklaarde de klacht op 26 februari 2019 ongegrond. Verzoeker wendde zich vervolgens tot de Nationale ombudsman.

Wat is de klacht?

De Nationale ombudsman doet onderzoek op basis van de klachtschrijving. Deze luidt als volgt:

Verzoeker klaagt erover dat de politie eenheid Oost-Nederland:

- hem heeft meegenomen naar het politiebureau, om hem aldaar te laten beoordelen door Pro Persona;
- een van de betrokken politieambtenaren zijn woning is binnengetroten, door zijn voet tussen de deur te steken op het moment dat hij de deur wilde sluiten.

Voorts klaagt verzoeker over de afhandeldingsduur van zijn klacht door de politie en dat niet alle betrokken politieambtenaren zijn gehoord.

Standpunt van verzoeker

Volgens verzoeker mag een politieambtenaar zonder zijn toestemming en zonder een machtiging zijn woning niet binnentreden. Dit is alleen maar mogelijk als de woning direct moet worden binnengetroten om ernstig en onmiddellijk gevaar van personen of goederen te voorkomen of te bestrijden. Dit was volgens verzoeker niet het geval. Ook mag de politie hem in het kader van haar hulpverleningstaak niet aanhouden, aldus verzoeker. Wel kan de politie iemand, aan wie zij hulp verleent, overdragen aan iemand van de GGZ bij die persoon thuis, aldus verzoeker. Als dit niet mogelijk is, dan mag de politie iemand meenemen naar het politiebureau. Maar alleen als het nodig is voor bescherming van die persoon en het mag niet tegen zijn of haar wil gebeuren. Verzoeker is van mening dat de politie in strijd heeft gehandeld met haar bevoegdheden door hem mee te nemen naar het politiebureau.

Informatie uit het proces-verbaal van bevindingen van de politie

Melding

Vier politieambtenaren kregen op 1 mei 2016 omstreeks 21.50 uur de opdracht om naar het huis van verzoeker te gaan. Bij de meldkamer van de politie was een melding binnengekomen dat verzoeker zijn echtgenote ernstig had bedreigd. De meldkamer stuurde twee wagens naar het huis van verzoeker. Tijdens de rit naar de woning van verzoeker belde één van de politieambtenaren met de melder. De melder vertelde dat verzoeker had gedreigd om zijn echtgenote vol te pompen met lood. Ook had verzoeker gezegd dat hij de hele familie van zijn echtgenote kapot zou maken. De melder had verzoeker die dag nog gezien. Hij maakte op de melder een uitermate rustige indruk wat gezien de situatie ongewoon was, aldus de melder.

Ter plaatse

Bij het huis van verzoeker aangekomen was het voor de politieambtenaren erg moeilijk om contact te krijgen met verzoeker. Hij reageerde agressief en schreeuwde. Verzoeker geloofde niet dat er politieambtenaren aan zijn deur stonden. De politieambtenaren schenen met een zaklamp op hun uniform en wezen verzoeker op de politievoertuigen die buiten stonden. Het lukte de politieambtenaren niet om tot verzoeker door te dringen. Verzoeker pakte zijn telefoon en begon in het Arabisch te praten. Tussendoor schreeuwde hij naar de politieambtenaren dat hij niet met hen mee zou gaan. Op een gegeven moment liep verzoeker naar de deur en deed de deur open. Verzoeker kwam enigszins verward over. De politieambtenaren vertelden verzoeker dat zij een melding hadden ontvangen en dat zij zich naar aanleiding van deze melding zorgen maakten over hem. Verzoeker begon te schreeuwen en vroeg wie de melding had gedaan. Tijdens dit gesprek bleef verzoeker agressief en recalcitrant. Een gesprek was met hem niet te voeren, zo stelt de politie.

Contact met echtgenote

Verzoeker liep weg bij de deur. Op dat moment kwam de echtgenote van verzoeker naar de deur gelopen. Zij vroeg: "wat doen jullie, jullie weten echt niet waar jullie mee bezig zijn". De politieambtenaren vertelden dat zij zich zorgen maakten. De echtgenote vertelde dat het goed ging en dat zij verzoeker nu rustig had gekregen. Een van de politieambtenaren vroeg aan haar of zij veilig was. De politieambtenaren hoorden haar fluisteren: "ja ik ben nu veilig". De politieambtenaren hoorden dat zij de nadruk legde op het woordje "nu". Toen zij dit tegen de politieambtenaren zei, sprak haar gezicht boekdelen. Alle vier de politieambtenaren hadden het gevoel dat dit niet goed zat. Ook vertelde de echtgenote desgevraagd dat het met haar kinderen nu ook goed ging. Weer met de nadruk op het woord "nu". Verzoeker kwam schreeuwend naar de deur en wilde weten waarom zij aan het fluisteren waren. De echtgenote kon nog net fluisterend tegen de politieambtenaren zeggen: "ga alsjeblieft weg". Dit deed zij op een dusdanige manier dat de politieambtenaren het gevoel kregen dat er iets aan de hand was. Verzoeker trok zijn echtgenote weg. Hij wilde de deur dichtdoen. Een van de politieambtenaren zette zijn voet tussen de deur en het kozijn om te voorkomen dat verzoeker de deur dichtdeed. Verzoeker ging door het lint en uitte verkapte bedreigingen. Hij zei dat hij in een gevecht met de politie zou winnen. De politieambtenaren zijn vervolgens vertrokken.

Naar het politiebureau

De vier politieambtenaren hadden geen goed gevoel bij deze situatie. Verzoeker vertoonde duidelijk afwijkend gedrag. Zij namen contact op met de dienstdoende officier van dienst: "Dit mede gezien het feit dat wat ons betreft artikel 3 Politiewet erg mager was maar de gehele situatie wat ons betreft zeer ongezond was." De officier van dienst besloot dat verzoeker ter beoordeling moest worden meegenomen naar het politiebureau en dat verder uitstel onaanvaardbaar was in het kader van de veiligheid van de echtgenote en de kinderen. Omdat de vier politieambtenaren ervan overtuigd waren dat verzoeker door het lint zou gaan wanneer zij weer aan de deur zouden komen, werd verzoeker door vier andere collega's overgebracht naar het politiebureau. De overbrenging is rustig verlopen.

Klachtbehandeling door de politie

Verzoeker diende over de handelwijze van de politie een klacht in. De politiechef heeft zich laten adviseren door de klachtencommissie. De klachtencommissie heeft de politieambtenaren A, B, C en D gehoord. Dit waren de politieambtenaren die naar aanleiding van de melding naar het huis van verzoeker waren gegaan alsmede de officier van

dienst. De overige politieambtenaren hadden volgens de klachtencommissie een geringe rol in deze klacht en hoefden niet te worden gehoord. Nadat de klachtencommissie advies had uitgebracht, werd de klacht op 26 februari 2019 door de politiechef ongegrond verklaard.

Verklaringen van de politieambtenaren in het kader van de klachtbehandeling door de politie

In het kader van de klachtbehandeling heeft de klachtencommissie drie van de vier politieambtenaren gehoord die naar aanleiding van de melding naar de woning van verzoeker waren gestuurd en de officier van dienst.

Politieambtenaar A verklaarde dat hij zich van de destijds aangetroffen situatie niet veel meer kon herinneren. Kennelijk had hij tijdens het gesprek met de bewoners bij hun voordeur, op enig moment zijn voet tussen de deur geplaatst. Als dit zo in een mutatie was vastgelegd dan had hij dit gedaan. Hij verklaarde verder een dergelijke handeling alleen te hebben verricht, wanneer hij de situatie op geen enkele wijze had vertrouwd.

Politieambtenaar B verklaarde dat hij tijdens deze melding de jongste en de persoon met de minste ervaring was. Het was een situatie waarvan hij en zijn collega's niet goed wisten wat ze moesten doen. Maar voor hem was duidelijk dat ook zijn collega's bij deze situatie geen goed gevoel hadden. Dit hadden ze ook naar elkaar uitgesproken.

Politieambtenaar C verklaarde dat hij niet eerder ervaring heeft gehad met een artikel 3 Politiewet situatie. Volgens hem zijn de meeste artikel 3 Politiewet situaties onduidelijk.

Politieambtenaar D verklaarde dat hij officier van dienst was. D kon zich het voorval nog goed herinneren. D had het voorval uitgebreid besproken met de betrokken politieambtenaren. De betrokken collega's waren erg bezorgd en spraken over een mogelijk familiedrama. Gelet op het gedrag van de vrouw die binnen zat en zich zeer angstig uitte naar de collega's toe, was optreden gewenst. Helemaal toen D hoorde dat verzoeker agressief reageerde en in de Arabische taal tekeer ging. D had het ernstige vermoeden dat verzoeker in een psychose verkeerde en dat verzoeker direct bij zijn vrouw weggehaald moest worden. Ook had D sterk het vermoeden dat verzoeker een direct gevaar was voor zijn directe omgeving maar zeker ook voor zichzelf. Verzoeker was op verzoek van D uit de woning gehaald en voor een IBS (Inbewaringstelling) beoordeling naar het politiebureau overgebracht. Het betrof zeker geen aanhouding, maar in het vakjargon wordt het wel zo genoemd.

D had geen machtiging opgemaakt vanwege de dreigende situatie. Vlot handelen was het eerste belang. Later die nacht werd verzoeker op het politiebureau buiten heterdaad aangehouden. Verzoeker werd verdacht van bedreiging van zijn echtgenote.

Klacht over het meenemen naar het politiebureau

De klachtencommissie heeft de politiechef geadviseerd om de klacht ongegrond te verklaren en de politiechef heeft dit advies overgenomen.

Volgens de politiechef had verzoeker op grond van artikel 3 van de Politiewet niet tegen zijn wil meegenomen mogen worden naar het politiebureau om daar te kunnen worden beoordeeld door Pro Persona. De politiechef verwijst echter naar een rapport dat de Nationale ombudsman naar aanleiding van een soortgelijke klacht heeft uitgebracht. De Nationale ombudsman overwoog in dat rapport dat het ontbreken van een juridische basis niet zonder meer betekent dat het overbrengen van een verward persoon onbehoorlijk is.¹ Van belang hierbij is of de afweging om iemand over te brengen naar een politiebureau om hem daar te laten beoordelen zorgvuldig en gewetensvol heeft plaatsgevonden. Volgens de politiechef heeft de melding, zoals deze bij de politie is binnengekomen en de waarnemingen van de betrokken medewerkers bij de woning van verzoeker, de politie voor een groot dilemma gesteld. Moest de politie optreden en zo ja op welke wijze? De politiechef is van mening dat de omstandigheden van dien aard waren dat de politie zorgvuldig en gewetensvol heeft gehandeld. Het was voor de betrokken politieambtenaren duidelijk dat verzoeker geen "normaal" gedrag vertoonde en dat de echtgenote van verzoeker erg angstig was. Verder waren er nog vier jonge kinderen in de woning aanwezig. Dit in combinatie met de zeer dreigende melding was voor de betrokken politieambtenaren de doorslag om de situatie telefonisch met de officier van dienst te bespreken. De officier van dienst

¹ Rapport 2014/048
201917868

heeft vervolgens de gewetensvolle afweging gemaakt om verzoeker over te brengen naar het politiebureau. Volgens de politiechef diende het overbrengen van verzoeker naar het politiebureau een redelijk doel.

Klacht over het binnentreden

De politiechef heeft overeenkomstig het advies van de klachtencommissie de klacht over het binnentreden ongegrond verklaard. De betrokken politiemedewerkers maakten zich ernstig zorgen om verzoeker, zijn echtgenote en de vier aanwezige kinderen. Door het gedrag van verzoeker en de angst die de politiemedewerkers bij de echtgenote zagen, zette de betrokken politieambtenaar zijn voet tussen de deur op het moment dat verzoeker de deur wilde sluiten. Dit met het doel om het gesprek met hem voort te kunnen zetten. De betrokken politiemedewerker had weliswaar zonder toestemming de woning van verzoeker betreden, maar hij heeft dit gedaan omdat hij hulp aan het verlenen was. De politieambtenaar was hiertoe bevoegd op grond van artikel 7 lid 2 van de Politiewet. Het binnentreden was dan ook rechtmatig, aldus de politiechef.

De klacht van verzoeker bij de Nationale ombudsman

Verzoeker is het niet eens met de afhandeling van zijn klachten door de politiechef en wendde zich tot de Nationale ombudsman. Hij klaagt er ook over dat de politie zijn klacht niet voortvarend heeft afgehandeld. Verder zijn tijdens de klachtprocedure niet de politieambtenaren gehoord die hem hebben aangehouden en hem hebben meegenomen naar het politiebureau. Voor een goede afhandeling van zijn klacht was het ook belangrijk om hun verklaringen te horen, aldus verzoeker.

Verklaringen van politieambtenaren in het kader van het onderzoek door de Nationale ombudsman

In het kader van het onderzoek heeft de Nationale ombudsman vier politieambtenaren gehoord, waaronder twee politieambtenaren die verzoeker hebben meegenomen naar het politiebureau.

Politieambtenaar E verklaarde dat zij zich deze zaak nog heel goed kon herinneren. Dit komt omdat E toen student was en deze zaak op haar indruk maakte. Er was bij de politie een melding binnengekomen dat verzoeker zijn vrouw vol zou pompen met lood. E had de melder teruggebeld. Volgens de melder had verzoeker dit inderdaad gezegd, had hij afscheid genomen en gezegd dat hij twee van zijn kinderen mee zou nemen naar het buitenland. E en haar collega's beschouwden dit als een zorgmelding.

E en nog drie collega's gingen naar het huis van verzoeker en belden aan. Verzoeker geloofde niet meteen dat E en haar collega's van de politie waren. E vond dat heel vreemd. Verzoeker kon dit toch duidelijk zien. Om dit aan verzoeker nog duidelijker te maken schenen E en haar collega's met een zaklamp op hun uniform en op de politieauto buiten.

E hoorde verzoeker binnen schreeuwen in het Arabisch.

Op een gegeven moment deed verzoeker de deur wel open. Hij zei dat er niets aan de hand was. Achter in de gang zag E zijn vrouw staan. Zij schudde nee met haar hoofd, van het gaat helemaal niet goed.

De vrouw maakte de opmerking: "het gaat nu goed met mij", waarschijnlijk omdat de politie er was. E zag duidelijk ongerustheid bij de vrouw van verzoeker.

E had niet gezien dat een collega zijn voet tussen de deur zette. Verzoeker gooide op een gegeven moment de deur dicht.

Daarna hebben E en haar collega's met elkaar overleg gevoerd. Zij deden dit in de buurt van de woning. Zij wilden niet te ver weg gaan. Dit om de vrouw zo snel mogelijk in veiligheid te brengen. E hoorde toen ook dat verzoeker had geroepen dat als de politie nog een keer aan de deur komt, hij de politie dood zou schieten met hun eigen wapen.

De meldkamer had nog even de inzet van het AT overwogen.

E vond dat de vrouw zo snel mogelijk weg moest bij de man. Daarom vond zij dat er ook geen beoordeling door Pro Persona bij verzoeker thuis moest plaatsvinden.

E was niet bij de behandeling van de zaak door de klachtencommissie geweest omdat zij op dat moment verhinderd was.

Politieambtenaar F verklaarde dat hij een oproep had gekregen om naar het huis van verzoeker te gaan. Verzoeker moest worden "aangehouden" op grond van artikel 3 van de Politiewet.

De aanhouding moest heel snel gebeuren en er moest niet met verzoeker in discussie worden gegaan. Dit om te voorkomen dat de zaak zou escaleren. F had deze instructies opgevolgd en geen verdere vragen gesteld. Een collega en F gingen naar de voorzijde van het huis. Twee andere collega's hielden de achterzijde van de woning in de gaten. Verzoeker ging meteen met hen mee. Hij verzette zich niet tegen zijn aanhouding. F kon niet herinneren of verzoeker werd geboeid. Gezien de situatie is dit waarschijnlijk wel gebeurd.

De inschatting dat verzoeker op het bureau moest worden gezien door de crisisdienst is gedaan door de collega's van F die eerder die avond naar de woning van verzoeker waren gegaan.

F had de opdracht om verzoeker mee te nemen naar het politiebureau gewoon uitgevoerd. Het was in deze zaak niet aan hem om voor te stellen om verzoeker thuis door Pro Persona te laten beoordelen.

F was niet bij de behandeling van de zaak door de klachtencommissie geweest omdat hij hiervoor geen oproep had gekregen.

Politieambtenaar G verklaarde dat hij de opdracht kreeg om verzoeker op te halen om hem op het politiebureau te laten beoordelen. Deze beslissing was na overleg met zijn collega's van de avonddienst door de officier van dienst (D) genomen.

G stond aan de achterzijde van de woning om daar de boel in de gaten te houden. G hoorde de verzoeker wel roepen en schreeuwen. Er klonk stemverheffing bij de voordeur. De collega's van G hebben verzoeker meegenomen. G weet niet of zij hem ook hebben geboeid. G neemt aan van wel. Dit gebeurt meestal na het uiten van dit soort dreigementen.

G heeft achteraf niets meer over deze zaak gehoord. Voor zover hij weet zijn er sindsdien geen nieuwe meldingen over huiselijke ruzies/geweld in het gezin van verzoeker.

G is niet bij de behandeling van de zaak door de klachtencommissie geweest. G heeft hiervoor geen oproep gehad.

Politieambtenaar D (officier van dienst) verklaarde dat hij ook graag gehoord wilde worden in het onderzoek door de Nationale ombudsman. D was als officier van dienst betrokken geweest bij deze zaak. Hij is ook gehoord door de klachtencommissie.

D was op de hoogte van de melding. Naar aanleiding van de melding zijn vier collega's van de middag/avonddienst (A, B, C en E) aan de deur geweest bij verzoeker. Nadat zij met verzoeker hadden gesproken namen zij telefonisch contact met D op. Zij vertelden D dat zij bezorgd waren over de thuissituatie van verzoeker. Verzoeker wilde (eerst) niet open doen. Verzoeker kwam agressief pratend op hen af. Hij schreeuwde in het Arabisch. Zijn collega's kregen signalen van zijn vrouw dat het met haar niet goed ging. Ook straalde zij angst uit.

Dit telefoongesprek baarde D zorgen. Ook omdat zijn collega's ervaren politieambtenaren waren.

D heeft kritische vragen gesteld aan deze vier collega's. Hij vond de opmerking "volpompen met lood", op zich niet voldoende om strafrechtelijk in te grijpen. Maar deze opmerking samen met de angst van de vrouw en dat hij met twee van de vier kinderen naar het buitenland wilde vertrekken vond D heel erg verontrustend.

D heeft vervolgens met de nachtploeg gesproken. D heeft gezegd dat de nachtploeg naar verzoeker toe moest gaan.

D heeft daarbij gezegd: "hou zicht, pak hem vast en neem hem mee naar het bureau".

D verklaart verder: "Ik heb wel even nagedacht over inschakeling van het AT. Afgezien van de vraag of de melding voldoende was voor inschakeling AT, duurt dit ook te lang. AT had vast geen toestemming gekregen. Impact AT is ook veel hoger. Het was wel een lastige afweging. Maar het belangrijkste was om verzoeker snel het huis uit te krijgen".

Op het bureau werd verzoeker in een speciale observatiecel geplaatst. Voor zover D zich kan herinneren was Pro Persona vrij snel op het bureau. Pro Persona stelde vast dat verzoeker geen psychiatrisch patiënt was. Wel dat hij afwijkend gedrag vertoonde.

Als zich weer een soortgelijke situatie zou voordoen, zou D weer hetzelfde doen. D vindt dat hij een juiste en goed afgewogen beslissing heeft genomen door verzoeker te laten aanhouden en mee te laten nemen naar het politiebureau voor een beoordeling door Pro Persona.

D is wel bij de behandeling van de zaak door de klachtencommissie geweest. Wat hem tijdens de zitting raakte was dat bij de stukken geen informatie zat van Pro Persona. Met deze informatie bedoelt D dat door Pro Persona was vastgesteld dat verzoeker geen psychiatrisch patiënt was, maar wel afwijkend gedrag vertoonde. D vindt deze informatie wel belangrijk.

Standpunt politiechef

De politiechef merkte op dat hij zich bij het vormen van zijn oordeel had laten adviseren door de klachtencommissie politie Oost-Nederland. De commissie heeft overwogen dat de politie in deze zaak zorgvuldig en gewetensvol heeft gehandeld.

Wat betreft het overbrengen van verzoeker naar het politiebureau om hem daar te laten beoordelen door Pro Persona is door de politie een zorgvuldige afweging gemaakt tussen de belangen van verzoeker, zijn echtgenote en zijn kinderen. De politiechef acht de klacht van verzoeker op dit punt dan ook niet gegrond.

Wat betreft het plaatsen van de voet tussen de deur deelde de politiechef mee, dat de politieambtenaar dit heeft gedaan in het kader van de hulpverlening ingevolge de Politiewet. Tezamen met de overwegingen die aan de vrijheidsbeneming van verzoeker ten grondslag lagen, is er volgens de politiechef sprake van rechtmatig binnentreden.

Wat betreft de klachtbehandeling merkte de politiechef op dat de heropening van de klacht door een storing in de computerprogrammatuur met ongeveer drie maanden is vertraagd. Aan verzoeker zijn hiervoor verontschuldigheden aangeboden. Door seizoensgebonden invloeden op de beschikbaarheid en dienstroosters in combinatie met het relatief grote aantal betrokken ambtenaren is de klacht op 16 augustus 2018 aan de klachtencommissie aangeboden. De commissie heeft het dossier op volgorde van binnenkomst behandeld.

Reactie verzoeker

Het standpunt van de politiechef is voor een nadere reactie voorgelegd aan verzoeker. Verzoeker reageerde hierop als volgt.

Ten aanzien van het meenemen naar het politiebureau

De beslissing van de officier van dienst om verzoeker mee te nemen naar het politiebureau is ingegeven door de anonieme melding en de angst van de echtgenote van verzoeker. De angst van de echtgenote is volstrekt niet concreet gemaakt en volgens het proces-verbaal gebaseerd op een "onderbuikgevoel", zo stelt verzoeker. Concrete feiten of omstandigheden waaruit die angst zou kunnen en moeten blijken, en door de echtgenote ook wordt bestreden, worden nergens genoemd.

Ook is de bewering van de officier van dienst dat het ervaren collega's betrof niet juist. Politieambtenaar E was student, politieambtenaar B had verklaard dat hij de jongste persoon was met de minste ervaring en politieambtenaar C had geen eerdere ervaringen met soortgelijke situaties.

Verder komt de verklaring van politieambtenaar E tegenover de Nationale ombudsman niet overeen met hetgeen is vastgelegd in het proces-verbaal van bevindingen van 2 mei 2016. De opmerking van de echtgenote "het gaat nu goed met mij", zou volgens E slaan op het feit dat er nu politie was. Volgens verzoeker gaf de opmerking van zijn echtgenote aan dat zij de situatie op dat moment onder controle had en dat zij zich juist zorgen maakte over de aanwezigheid van de politie.

Ten aanzien van het binnentreden

Verzoeker blijft bij zijn standpunt dat de politie onrechtmatig zijn woning is binnengetroten.

Ten aanzien van de klachtbehandeling

Verzoeker vindt het te simpel om te stellen dat de vertraging te wijten is aan de storing in de computerprogrammatuur. Verzoeker heeft over een veel langere tijd aandacht gevraagd voor behandeling van zijn klacht. Ook gaat de politiechef niet in op zijn klacht dat niet alle politieambtenaren tijdens de klachtbehandeling zijn gehoord.

Beoordeling

Klacht over het overbrengen naar het politiebureau om verzoeker daar te laten beoordelen

De Nationale ombudsman toetst dit klachtonderdeel aan het vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten van burgers worden gerespecteerd. Het recht op persoonlijke vrijheid is gewaarborgd in de Grondwet en in internationale verdragen.² In de Politiewet 2012 is geregeld in welke gevallen de politie een burger zijn vrijheid mag benemen.

De politie is in dit geval opgetreden in het kader van haar hulpverlenende taak, die is vastgelegd in artikel 3 van de Politiewet 2012. De politie zag op dat moment geen aanleiding tot strafrechtelijk optreden. Verzoeker is daarom op dat moment niet aangehouden.

In artikel 25 van de Ambtsinstructie voor de politie staat dat de politie in het kader van hulpverlening een persoon, die zich op een openbare plaats bevindt, mag overbrengen naar het politiebureau. Verzoeker bevond zich echter in zijn eigen huis en niet op een openbare plaats. Dit betekent dat artikel 25 van de Ambtsinstructie niet van toepassing is. Een andere wettelijke bepaling waarop een dergelijke overbrenging van een persoon die in de war is kan worden gebaseerd is er evenmin. Dit betekent dat de politie onrechtmatig heeft gehandeld door verzoeker mee te nemen naar het politiebureau om hem daar te laten beoordelen door Pro persona.

Ook wanneer het overbrengen van een persoon onrechtmatig is, kan het in sommige gevallen nog steeds behoorlijk zijn. In rapport 2016/079 overwoog de Nationale ombudsman dat het ontbreken van een juridische basis niet zonder meer betekent dat het overbrengen van een verward persoon naar het politiebureau onbehoorlijk is. Van belang hierbij is of de afweging om iemand over te brengen naar het politiebureau om hem daar te laten beoordelen zorgvuldig en gewetensvol heeft plaatsgevonden. Niet moet uit het oog worden verloren dat het overbrengen van een persoon naar het politiebureau om hem daar vervolgens op te houden een ingrijpend middel is.

De Nationale ombudsman begrijpt dat de politie in deze zaak voor een lastige afweging stond. Er was een melding dat verzoeker had bedreigd zijn echtgenote vol te pompen met lood. Zijn echtgenote maakte volgens de politie een angstige indruk. Ook waren er vier jonge kinderen in het huis aanwezig. De politie wilde verzoeker zo snel mogelijk uit zijn huis weghalen.

Verzoeker mag echter ook van de politie verwachten dat zij zijn grondrecht op persoonlijke vrijheid respecteert. De Nationale ombudsman is van oordeel dat het gedrag van verzoeker, onvoldoende aanleiding vormde om hem mee te nemen naar het politiebureau om hem daar te laten beoordelen door Pro Persona. Verzoeker had niet direct door dat er politie aan de deur was en voelde zich door het bezoek van de politie overvallen. Op dat moment was hij telefonisch in gesprek. Hij sprak, volgens de politieambtenaren, in een Arabische taal en schreeuwde tussendoor naar de politie dat hij niet mee zou gaan. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman was dit gedrag van verzoeker niet zodanig gevaar zettend dat een inbreuk op zijn grondrecht gerechtvaardigd was. Dat zijn echtgenote angstig zou hebben gekeken en zou hebben gezegd dat zij nu veilig was, is onvoldoende om te spreken van een noodsituatie. De Nationale ombudsman merkt in dit verband nog op dat er vier politieambtenaren naar aanleiding van de melding naar het huis van verzoeker waren gegaan. Indien zij de indruk hadden dat er sprake was van een noodsituatie dan had van hen mogen worden verwacht dat zij direct hadden ingegrepen.

Dit in tegenstelling tot de situatie in rapport 2016/079, waarin verzoeker wél een gevaar voor zichzelf en zijn omgeving was. In de zaak die leidde tot dat rapport was er bovendien eerst contact opgenomen met een psychiater voor nader advies. De Nationale ombudsman is van mening dat de politieambtenaren ook in deze zaak eerst telefonisch advies kunnen inwinnen bij de GGZ of een psychiater. Het behoorlijksvereiste van het respecteren van grondrechten is geschonden.

De onderzochte gedraging is niet rechtmatig en niet behoorlijk.

De Nationale ombudsman heeft begrip voor de lastige afweging die door de politieambtenaren moest worden gemaakt om op deze moeilijke situatie adequaat te reageren. Het is en blijft lastig om in te schatten hoe gewelddadig iemand

² Artikel 15, eerste lid Grondwet en artikel 5 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens
201917868

daadwerkelijk is. De melding van de door verzoeker geuite bedreiging gaf voldoende aanleiding om hem buiten heterdaad aan te houden. De politieambtenaren hadden dan een goede grond om verzoeker mee te nemen naar het politiebureau. Dat was de meest logische en minst bezwarende aanpak geweest. De ombudsman begrijpt dan ook niet waarom niet direct voor deze optie is gekozen.

Klacht over het binnentreden

De Nationale ombudsman toetst dit klachtonderdeel aan het vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten van burgers worden gerespecteerd.

In de Grondwet is het zogenoemd huisrecht vastgelegd: binnentreden in een woning zonder de toestemming van de bewoner is alleen geoorloofd in gevallen bij of krachtens de wet bepaald³. Het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) vermeldt dat het recht van een ieder op leven beschermd wordt door de wet. Uit artikel 2 van het EVRM vloeit volgens de rechtspraak de positieve verplichting van de overheid om ervoor te zorgen dat het leven van mensen niet in gevaar komt.

De Politiewet 2012 bepaalt dat zich omstandigheden kunnen voordoen waarin het binnentreden ten behoeve van hulpverlening door de politie in een woning zonder toestemming van de bewoner gerechtvaardigd is. Dit is bijvoorbeeld het geval als de bewoner directe hulp nodig heeft⁴. Als zo'n situatie zich voordoet kan de politie voor een dilemma komen te staan: de plicht tot eerbiediging van het huisrecht en die tot hulpverlening. De Algemene wet op het binnentreden bepaalt dat voor het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner een schriftelijke machtiging is vereist, tenzij er sprake is van een spoedeisende situatie die direct binnentreden noodzakelijk maakt.

Uit de beschikbare politie informatie kan worden opgemaakt dat de politieambtenaren zich zorgen maakten over de veiligheid van de echtgenote van verzoeker en van haar kinderen. De politie had een melding ontvangen dat verzoeker bedreigd had zijn vrouw vol te pompen met lood. Volgens de politieambtenaren toonde verzoeker enigszins verward gedrag, schreeuwde hij naar de politie in het Arabisch en vonden de politieambtenaren zijn echtgenote angstig overkomen. Toen verzoeker de deur dicht wilde doen zette één van de politieambtenaren zijn voet tussen de deur. Hij deed dit omdat hij de zaak nog niet vertrouwde.

De Nationale ombudsman merkt op dat het plaatsen van een voet tussen de deur, zodat verzoeker de deur niet kon sluiten, wordt gezien als het terstond binnentreden van de woning. De vraag die zich voordoet is of de politie heeft gehandeld in de rechtmatige uitoefening van haar functie door de woning van verzoeker binnen te treden. Voor het terstond binnentreden zonder toestemming van de bewoner en zonder machtiging dient er op grond van de Algemene wet op het binnentreden sprake te zijn van een acuut bedreigende situatie die onmiddellijk binnentreden door de politieambtenaren rechtvaardigt, kortweg: een noodsituatie. Politieambtenaar A verklaarde dat hij de zaak niet vertrouwde. De Nationale ombudsman acht dit onvoldoende. Ook een zelfstandige beoordeling van de feiten van deze casus kan de Nationale ombudsman niet tot de conclusie brengen dat hier sprake was van een noodsituatie.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Klacht over de klachtafhandeling

Toetsingskader professionele klachtbehandeling De ombudsman heeft de 'Ombudsvisie op Professionele Klachtbehandeling' ontwikkeld, waarin staat beschreven wat professionele en behoorlijke klachtbehandeling inhoudt⁵. In deze visie worden de verschillende stappen van klachtbehandeling beschreven. De ombudsman zal in zijn oordeel vooral ingaan op de klachtbehandeling en de voortvarendheid van de klachtbehandeling.

³ Artikel 12 Grondwet

⁴ Artikel 3 van de Politiewet 2012 en artikel 2 van de Algemene wet op het binnentreden

⁵ Raadpleegbaar via: www.nationaleombudsman.nl/pk

De ombudsman heeft in de Ombudsvisie onder meer uiteengezet dat voor een effectieve klachtbehandeling nodig is dat een overheidsinstantie weet wat de kern van een klacht is en daarvoor door de ogen van de burger kijkt. Een burger mag van een overheidsinstantie verwachten dat deze een klacht zorgvuldig onderzoekt. Dit betekent ook dat het voor een goede oordeelsvorming belangrijk is om de politieambtenaren te horen op wie de klacht betrekking heeft.

In deze zaak is geen van de politieambtenaren gehoord die verzoeker hebben meegenomen naar het politiebureau om hem daar te laten beoordelen door Pro Persona. De Nationale ombudsman vindt dit niet juist. Om een compleet beeld te krijgen van hetgeen is voorgevallen, de indruk die verzoeker maakte etc. hadden ook (enkele van) deze ambtenaren gehoord moeten worden.

Ten slotte stelt de ombudsman vast dat de termijnen waarbinnen klachtbehandeling moet plaatsvinden zijn overschreden. Op grond van het bepaalde in artikel 9:11 van de Algemene wet bestuursrecht moet een klacht binnen zes weken zijn afgehandeld of - als een adviescommissie is ingeschakeld - binnen tien weken na ontvangst van de klacht. De afhandelingstermijn kan met vier weken worden verdaagd. Daarvan wordt een schriftelijke mededeling gedaan aan de klager en aan degene over wie wordt geklaagd. Verder uitstel van de beslissing is alleen mogelijk als de klager daarmee schriftelijk instemt. De wettelijke termijn van klachtbehandeling biedt klagers de zekerheid dat hun klacht vlot wordt afgehandeld.

Nadat de strafrechtelijke procedure was afgesloten verzocht verzoeker de politie op 27 februari 2018 om tot behandeling van zijn klacht over te gaan. Op 26 februari 2019 werd zijn klacht door de politiechef afgehandeld. De termijn waarbinnen de klacht van verzoeker moest worden afgehandeld is hiermee ruim overschreden. De verklaring van de politie dat de vertraging te wijten is aan een storing in de computerprogrammatuur en het grote aantal ambtenaren, vier in totaal, die moesten worden gehoord is geen rechtvaardiging voor de lange behandelingsduur.

De ombudsman vindt dat de politie in deze zaak in strijd met professionele klachtbehandeling, en daarmee niet behoorlijk heeft gehandeld.

Conclusie

De klacht over de overbrenging van verzoeker naar het politiebureau door de politie eenheid Oost-Nederland om hem daar te laten beoordelen door Pro Persona is gegrond, wegens strijd met het vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten – in dit geval het recht op persoonlijke vrijheid – worden gerespecteerd.

De klacht over het binnentreden in de woning van verzoeker door de politie eenheid is gegrond wegens strijd met het vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten – in dit geval het huisrecht – worden gerespecteerd.

De klacht over de klachtafhandeling door de politie eenheid is gegrond wegens schending van de normen voor professionele klachtbehandeling.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen